

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

Articulus VII. De Beneficiatorum dominio

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

recreandum ejus olfactum, aut exhibeat spectaculum pretio dignum, aut vehat secum in curru, aut si per manus Religiosi projiceret gemmam pretiosam in Mare, hoc casu Religiosus in consideratione physica non habet se merè passivè, at benè in æstimatione morali, cum moraliter seu Prudentum judicio perinde sit, ac si Dominus ipse gemmam abjiceret. Idem est, si Dominus dat Religioso pecuniam, quam reddat tertiæ personæ sine utilitate in ipsum redundante, aut Nomine Domi-

ni largiatur pauperibus; censetur enim purum Domini instrumentum; e contra quando Religiosus se non habet, aut physicè, aut moraliter merè passivè, neque ut purum instrumentum circa aliquas operationes, sed eas in commodum suum vertit per activnem, in qua in morali æstimatione sed habet activè, peccat contra votum paupertatis, qualiter diximus paulò antè se habere Religiosum sine Licentia prandentem apud sæcularem,

§. XVII. Dissertationis I. Articuli VI.

Quinque sequelæ contra votum paupertatis & totidem Propositiones de paupertate in Societatis Scholis doceri vetitæ.

DE his sequelis & propositionibus vide à num. 393.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

De Beneficiatorum Dominio.

§. I.

De Triplici genere bonorum Clericorum.

60. **C**lericorum bona sunt Triplicia: Primò Patrimonialia ut acquisita titulo hæreditatis, Artis, Laboris, Contractus, &c. Secundò quasi Patrimonialia, quæ Clericis in fidelium gratiam occupatis dantur non tanquam fructus beneficij, sed ut merces laboris E. g. pro lectione Missæ, Concione,

ne, Funere, Sacramentorum Administratione, quo probabilius spectant distributiones pro presentia, seu ea portio, quæ Canonicis ad Divina in Choro presentibus dantur, etsi portiones ejusmodi sint extractæ ex redditibus Ecclesiæ, nam etiam tales sunt laboris stipendium, proinde profanantur ab Ecclesia, id est traduntur Clericis sine obligatione easdem expendendi in pias causas, sicut hoc modo profanatur ea pars, quam dat Ecclesia pauperibus, cantoribus, &c. Lugo *Disput. 3. n. 24.*

Item ut probat Haunoldus *tom. 1. tract. 4. num. 87.* Contra Navarrum Azor, &c. redditus Capellanæ tam collativæ seu inamovibilis, quam non collativæ sive amovibilis accensendi sunt, quasi Patrimonialibus, quia ex intentione fundatorum censentur esse missarum stipendia. Item proventus Vicarij temporalis sunt quasi Patrimoniales.

An fructus commendæ & pensiones sint bona quasi Patrimonialia decidetur *num. 65.*

Tertiò sunt bona Ecclesiastica, sive beneficiaria; hæc secundum originem spectant directè ad ipsam Ecclesiam, suntque ea, quæ primitus à fidelibus sunt oblata, aut incorporata, sive ea sint mobilia, ut vasa sacra sive immobilia ut prædia, horti, decimæ, &c. Ad ministrorum sustentationem.

In primitiva Ecclesia fuerunt hæc bona communia pro indigentibus *Can. Quoniam quidquid causa 16. q. 1.* Hanc vivendi rationem introduxerunt Apostoli Hierosolymis degentes non recipientes ulla stabilia (non quod non licebat, sed quia non expediebat, eo quod ob persecutiones in Judæa Ecclesia esset transferenda

ad gentes) hinc fideles prædia sua vendentes pretia eorundem offerebant Apostolis, fuerantque assignati Diaconi, qui ea singulis distribuerent, & superflua pauperibus erogarent, ut habetur *Act. 6. 4. & 5.*

At postquam persecutio fuit superata, & Principes sæculares facultatem dederunt proficendi Evangelium, cresceretque multitudo fidelium, ac Ministrorum, expediebat habere prædia, seu bona etiam immobilia, ex quibus perpetuo provideretur Ecclesijs, hujusque Ministris more veteris Ecclesiæ ex mandato DEI in singulis tribubus possidentibus prædia Sacerdotibus, ut constat *ex c. 34. Numerorum cap. videntes causa 12. q. 1.* Ubi Urbanus Papa fatetur tunc adhuc Clericos ex his bonis nihil proprium habuisse, sed alebantur in communi ex communibus Ecclesiæ redditibus, unde inquit Gormaz *Disput. 8. n. 415.* Canonici Regulares dicebantur: postea cum Clerici ægre carerent bonis proprijs, fuit jis permissum dominium Patrimonij eâ tamen lege ut proprium possidentes nihil acciperent ex destinatis in sustentationem pauperum Clericorum, ac Laicorum.

Tandem aucto numero Clericorum cessavit communis eorum cohabitatio, bonaque Ecclesiæ cœperunt dividi in 4. classes. Primâ erat pro mensa Episcopi, Secundâ pro Ecclesiæ fabrica, Tertiâ pro Eleemosynis in pauperes, peregrinos, aut pro causis pijs. Quartâ pro mensa capitulari, ut ea inter Clericos Beneficiarios pro singulorum dignitatibus dispenseretur.

Divisio hæc cœpit sub Annum 471. sub Simplicio Papa *Can. de redditibus causa 12. q. 2.* Ubi jubet ut Gaudentius Epi-

Episcopus, qui triennio tres Reliquas portiones sibi tantummodo vendicabat, restituat, quia inquit Glossa verbo *triennio*, licet per triennium possederit res Mobiles Ecclesie, furtum commisit.

Verum hæc divisio non fuit constanter observata: unde factum, ut pars pauperum teste Palao in nulla ferè Ecclesia intacta reperiretur, hodièque ignoretur, quo devenerit, an cum Episcopi, aut Clerici portione sit confusa? an nova inde erecta beneficia? aut an ad sæculares pauperes pervenerit? Ubi Notandum, quod esse bona pauperum non sit quid essenziale, ac intrinsecum ipsis bonis: si enim ita esset, etiam postquam pauperibus dantur, retinerent hanc naturam, proinde nequirent expendi ab ipsis, nisi in pias causas contra omnes igitur possunt profanari, id est, cessare obligatio ea expendendi in causas pias. His præmissis.

61. Certum est primò Clericos habere plenum dominium Patrimonialium, & quasi Patrimonialium, quia nullus admittit eis horum proprietatem, & quidem de Patrimonialibus est indubitatum, de quasi Patrimonialibus plerique sentiunt Canonistæ id ipsum contra Innocentium & Abbatem: Ministri enim Ecclesie non debent esse deterioris conditionis, quam sæculares. Hi autem acquirunt stipendiorum proprietatem: atqui per n. 60. quasi Patrimonialia sunt quasi stipendia. Hinc.

Certum est secundò si Beneficarij ex præfatis bonis vixerint, posse eos uti compensatione ex fructibus beneficij (nisi forte expressè intenderint non uti compensatione, quod non est facile præsumendum, cum nemo privet se jure suo) nemo enim tenetur militare propriis stipendijs.

Certum tertio quod bona beneficia, seu Ecclesiastica stabilia, &c. non sint in dominio Ecclesiasticorum in particulari, probabilius tamen est eorum dominium esse penes communitatem Clericalem, administrationem autem eorundem esse penes particulares nempe Episcopos, Capitula Præpositos, &c. per n. 31.

Difficultas est de redditibus bonorum, ex quibus erecta sunt beneficia, quis sit eorum Dominus Proprietarius. Communior veriorque sententia Theologorum contra plures Canonistas respondet ipsos Beneficiarios esse Dominos quoad eam partem fructuum, quæ congruæ sustentationi est necessaria. Ratio est, quia hæc pars est justa eorum merces, quam spectare ad eos ut Dominos est proximè dictum, unde dicitur Lucæ 10. *Dignus est operarius mercede sua* & 1. Corint. 9. *Qui militat stipendijs suis unquam? nescitis, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, edunt & qui altari deserviunt, cum altari participant*: Hæc omnia stabiliuntur *Cap. cum sit Romana. De Simonia.*

Rectè autem monet Navar. *de redditibus q. 1. monito 45.* Quod sicut verum pretium non est indivisibile sed habet latitudinem, nempe datur infimum, medium, & summum, ita etiam congrua sustentatio suos habet gradus, unde sicut quisque licitè potest vendere rem suam pretio justo summo, ita potest pretium summum congruæ sustentationi necessarium appropriare sibi beneficiarius, proinde si sustentatio congrua se, suamque familiam sustentandi sit E. g. florenorum 500. media erit 600. summa 700. unde potest facere suos quorannis 700. florenos, consequenter quidquid ex his re-

manserit parcius vivendo, quam potuerit licite, spectabit ad quasi Patrimonialia, consequenter poterit de jis licite disporre etiam per testamentum in quosvis usus de se non malos etiam profanos Lugo num. 53.

Dicitis quod habentes Patrimonium beneficiarij non teneantur vivere ex eo, sed ex fructibus Ecclesiasticis non obstat D. Hieronymus relatus *Can. quoniam quidquid. causa 16. q. 1.* Sic loquens: *qui autem bonis parentum sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiant, sacrilegium profecta committunt, & per a-*

busionem talium iudicium sibi manducant, & bibunt. Non obstat inquam, quia ut glossa ibi notat: loquitur de Clericis non servientibus Ecclesie, quibus etiam primis temporibus sustentatio datur ex relicta portione pro Eleemosynis, His ut certis stabilitis,

Controversia tota superest decidenda, an reddituum superfluum, hoc est, excedentium summam quantitatem congruam sustentationi necessariam Beneficiarij sint Domini, & in quales usus possint, debeantque expendere: Sic itaque.

§ II.

An Beneficiarij sint Domini reddituum superfluum.

62. **N**Egat Navarrus post Archidiaconum, quam sententiam fusissime propugnat P. Gormaz hic *Disput. 8. à n. 431. ad n. 483.* concedens Beneficiarios reddituum superfluum esse Domini adæquatos adæquatione objecti, se ùs adæquatione juris: Unde negat esse plenos Domini: dicit enim, quod ubi non existat distincta portio pro pauperibus à fructibus Beneficij, portio eorum sit commixta, & confusa cum hisce fructibus, hoc casu Beneficiarius acquirit jus ad totum non totalitate juris, quia debet ex eo toto extrahere aliquid, & ex justitia dare pauperibus, sed totalitate objecti: ad hoc enim satis est, quod bona extrahenda pro pauperibus, ita sunt commixta suis, ut nequeant decerni. *Argumento expresso.*

si alienis nummis ff. de solut. & liberationibus, ubi deciditur alienos nummos meis commixtos, quin possint discerni, fieri meos: nihilominus ex justitia debeo eos restituere illi, cujus erant: sic si sustentationi congruam aliquid superfit Beneficiatis, hoc ex justitia debetur pauperibus: consequenter hi habent ad id jus proprietatis ad rem, ut urget Præfatus Author.

Affirmat communior Theologorum, & Canonistarum ultra 50. citantur apud Haunoldum *tom. 1. tract. 4. n. 68.* inter quos Prosper Fagnanus celebris Canonista.

Dico primò ubi reperitur etiamnum portio pauperum seorsum assignata, debent Beneficiati ex justitia eam expendere in

in pauperes, proinde non sunt ejus pleni Domini, sed Administratores (ut habetur in *Can. 39. ex Apostolicis*) Procuratores (ut *Can. si privatim. Causa 12. q. 1.*) Defensores, & Patres ut notat Glossa ad citatum proximè Capitulum, & si bene administrant, habentur loco Domini, si malè loco Prædonis. Hinc simplicius *Can. vobis causa 12. q. 2.* præcepit Gaudentio Episcopo tres alias portiones sibi applicanti restituere easdem, ubi Glossa verbo triennio monet eum in his portionibus commisisse furtum, quia erant distinctæ à sua. Huc spectant bona hospitalium utpote principaliter attributa necessitatibus pauperum, & ex consequente necessitatibus Ministrorum, ut expressè tradit S. Thom. *Quodl. 6. Art. 12. ad 3.* Conclusio per se patet.

Dico secundò Beneficarios esse plene Dominos superfluum fructuum, ubi post erecta Beneficia non reperitur portio seorsim assignata Pauperibus: ita cit. D. Thomas. *Aliter inquit de illis bonis, quæ sunt principaliter attributa usibus Ministrorum, sicut sunt præbenda Clericorum, & alia hujusmodi, in quibus non committitur peccatum, nisi per abusum, unde non tenetur quis ad restitutionem, sed solum ad pœnitentiam agendam.*

Probatur primò si Beneficiati faciunt fructus suos, acquirunt plenum eorum dominium, sed Beneficiati faciunt fru-

ctus suos. Major probatur, quod fieri Dominum, & facere rem suam convertantur per *cap. unicum de Clericis non residentibus in 6.* Ubi Bonifacius 8. dicit, quod à Divinis absentes distributionum Dominium non acquirant nec faciant eas suas. Probatur etiam Minor ex Tridentino *Sess. 23. c. 1. de Reform.* Ibi: *Si quis autem, &c.* Circa medium statuente in non residentes, quod fructus non faciant suos, ergo à contrario sensu, residentes faciunt fructus suos.

Confirmatur. Si non essent veri Domini Trident. *Sess. 25. c. 1. de Reform.* Non tam severo præcepto eis interdixisset, reddituum profanationem, sed declarasset non esse veros Dominos, proinde jure naturali teneri expendere in pauperes.

Probatur secundò: Quamdiu est dubium jus ad superfluos fructus in pauperibus, tamdiu non est Beneficarijs imponenda certa obligatio justitiæ dispergendi eosdem inter pauperes, sed ubi non exstat separata portio pro pauperibus, in his est dubium jus ad fructus superfluos, cum ignoretur, quo devenerit per *n. 60.* in fine nec id agnoscit citatus D. Thomas, neque Pontifices scientes nostram sententiam practicari obligant ad rescindenda pacta, donationes, expensasque in usus profanos ex superfluis, deberent autem rescindi, & justitia administrari tot miseris personis, quales sunt tot milleni pauperes.

§. III. Dissertationis I. Articuli VII.

An doctrina Superior procedat etiam de Religiosis Episcopis, & Promotis ad beneficium inferius Episcopatu.

DE hoc vide à num. 397.

§. IV.

Satisfit objectis contra numerum 62.

63. **O**bjicies primò multos Canones, sententias Patrum, & Conciliorum, quibus dicunt bona superflua Clericorum esse Pauperum: Clericos non esse Dominos, sed Administratores, Procuratores, &c. eosque si in profanos usus expendant esse fures, & sacrilegos, sed si ita est, pauperes habent jus ad rem relatè ad superflua, proinde Beneficarij non sunt plene eorum Domini. Ergo, *Resp.* Primò si Adversarij ex Canon. sanctis Patribus &c. Volunt evincere intentum, debent etiam ipsi negare Beneficarios esse Dominos congruè sustentationis, habentes Patrimonium: nam ut habetur *Can. Clericos causa prima. q. 2.* S. Hieron. scribens ad Damasum Papam ait: *Ecclesia stipendijs sustentari convenit eos Clericos, quibus nulla Parentum suffragantur bona: qui autem bonis parentum possunt sustentari, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium committunt.* Et S. Prosper, *Can. Pa-*

stor Ecclesie citato loco dicit: Nec illi, qui sua possidentes dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, unde pauper victurus erat accipiunt, & tamen Adversarij concedunt nobiscum Beneficarios esse Dominos congruè sustentationis: quis neget seculares esse plene Dominos superfluatorum? & tamen simili loquendi modo utitur D. August. Epist. 58. ad Bonifacium comitem virum militarem relatus Can. final. c. 12. q. 1. si privatam, inquit, possidemus, quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procuracione nobis usurpacione damnabili, vindicamus.

Resp. Secundò Canones aliquos conditos esse ante factam divisionem, quo tempore erant omnia communia Clericis; aliquos loqui post divisionem, ac erecta Beneficia pro casibus, in quibus constabat de portione separata pauperum: idcirco simplicius Gaudentium Episcopum obligabat ad restitutionem per *num. 60.*

Alios

Alios loqui de bonis stabilibus, ac proprijs Ecclesiarum quorum proprietates non est penes Clericos in particulari sed in communi per numerum 61.

Pariter explicandi sunt sancti Patres, quorum aliqui intelligendi sunt de casu necessitatis extremæ, in qua, ut videbimus sic egentes habent jus ad rem, & potentes ex justitia tenentur sublevare illos. Deinde Patres aliquos loqui hic exaggerativè passim notant Theologi cum Vasq. Lugo, &c. Sicut D. Bernardus *Epist. 2 Art. 4. & lib. de considerat. ad Eugen.* Pontificem Laicos Divites pauperibus non subvenientes vocat homicidas.

64. Objicies secundò cum Gormaz ea obligatio stringit Beneficiatos, quam omnes sancti Patres supponunt, atqui obligationem superflua expendendi ex justitia in Pauperes omnes Patres supponunt, ut August. ad Bonifacium Comitem *Epist. 50.* Hieronym. ad Damasum *relatus Cap. quoniam quidquid causa 16. q. 1. Quoniam inquit quidquid habent Clerici, pauperum est.* Hinc expendentes Clericos in profana vocant fures, sacrilegos.

Confirmatur primò si Beneficiati essent Domini superfluum, forent vel jure Hæreditario, vel donatione, neutrum dici potest: de primò est certum. Secundum probatur, quod bona Ecclesiæ sint bona DEI per *Trident. Sess. 25. c. 1. de Reform.* Sunt Patrimonium Christi, nec Ecclesia valeat donare bona superflua, cum duntaxat ea administret: unde habetur *Can. non liceat, causa 12. q. 2. Non liceat Papa prædium Ecclesiæ alienare.*

Confirmatur secundò Res DEO consecrata soli administrationi, secùs Dominio Clericorum subsunt: sed etiam por-

tio destinata sustentationi Ministrorum est res DEO consecrata: Nam S. Thom. 2. 2. *q. 99. Artic. 3. Corp.* Quadruplicem speciem sacrilegij seu irreverentiæ contra rem sacram tradit pro totidem generibus rerum sacratum videlicet rerum, ut sunt Sacramenta, vasa ac reliqua DEO consecrata, item locus sacer, ac personæ sacræ, demum ea, quæ sunt, inquit D. Thom. *deputata ad sustentationem Monasteriorum, sive sint mobilia, sive immobilia, quicunque autem quodcunque prædictorum peccat, crimen sacrilegij incurrit.*

Resp. C. Ma. n. Mi. ad cujus probationem dico exaggerativè dici Ecclesiasticos ex superfluis non succurrentes egentibus esse fures, sacrilegos, Raptores: idque patet primò ex D. Bernardo relato in fine *num. 63* August. est contra Adversarios: loquitur enim ad Laicum per citatum numerum. Si sanctus Hieronymus citatus stricte intelligendus est, sequitur, quod etiam Patrimonialia, & quasi Patrimonialia Clericorum spectent ad pauperes contra Adversarios, igitur exaggerativè loquitur, ut manifestè colligitur ex alijs ejusdem verbi relatis. *Can. hospitalalem distinctione 42.* Ibi: *Aliena rapere convincitur, qui ultra necessaria continere probatur.* Præterquam quod S. Hieronym. Ambros. & August. præcesserat Simplicium Papam, sub quo primum facta est divisio bonorum Ecclesiæ, ante quod tempus fuerunt communia:

Ad Confirmationem primam dico Beneficiatos factos esse seperfluum Dominos per ipsam Divisionem, dum decimarum fundorumque redditus eis in partem sustentationis sunt assignati clarèque probatur ex D. Thoma 2. 2. *c. 185. Art. 7.*

in 3. Ibi: De his autem, qua sunt specialiter suo usui deputata, videtur esse eadem ratio, qua de proprijs bonis (quantum ad hoc, quod est eorum dominium possidere, ut scilicet, propter indeterminatum affectum, & usum peccet quidem, si immoderata sibi retineat, & alijs non subveniat, sicut requirit debitum charitatis.

Ad id, quod dicitur de bonis Ecclesiae esse res DEI, & Patrimonium Christi, constat ex numero 31. qua phrasia potissimum tangit ipsas Ecclesiarum fundationes, unde etiam expedit, ut fructus inde collecti pro sustentandis Ministris superflui, expendantur in cultum DEI, & pauperes, qualiter esse expendendos juxta canones dicitur à §. sexto citra tamen obligationem justitiae.

Ad Confirmationem secundam nego Ma. si sermo sit de fructibus. Ad Minorem, & ad Authoritatem S. Thomae, Resp. Eum loqui de deputatis ex consequenti in sustentationem Ministrorum, principaliter autem attributis necessitatibus pauperum, ut sunt bona hospitalium & alia hujusmodi ex doctrina D. Thomae in fine num, 61. relati: Similia enim bona sunt DEO consecrata, proinde eorum abusus est sacrilegium, secus principaliter data in usum Ministrorum ut numero 62. ex eodem, & ex proximè citato articulo patet.

65. Pro Reliquis soluen dis Nota primò. Constare ex numero 62. respectu quorum bonorum Beneficiati sunt Procuratores, dispensatores, &c. Secus bonorum, ipsis applicatorum, vel etiam si respectu horum dicendi sint tales, id non fit defectu Dominij, sed quia ex obedientia, & charitate debent erogare pauperibus, qua etiam de

causa dicuntur esse Pauperum, Christi- que Patrimonium. Deinde dicuntur sic pro tempore nondum divisim erectorum Beneficiorum, ac etiam post divisionem de jis bonis, de quibus constat assignata ea esse pauperibus.

Nota secundò ex bonis illis pauperum, ubi de jis non liquet sunt probabiliter erecta beneficia, aut hospitalia, aut alia pia loca a iuthoritate Pontificum, aut cum ea portio lege humanà debuerit ex justitia Pauperibus dari, potuit contraria consuetudine abrogari juxta Vasquez Lugo & c.

Nota tertid negari in beneficijs, ubi non exstat portio pro Pauperibus esse commixta cum portione beneficij consequenter etsi pauperes ante erecta beneficia habuerint jus ad eam, non sequitur habere jus adversus tales Beneficiatos, cum enim ignoretur cui sit applicata, Clericis, an saecularibus Principibus, &c. Pauperes non plus juris habent contra Clericos, quam saeculares, igitur dejecti sunt de jure suo (non per commutationem, hoc enim incumberet probandum Clericis, non per commixtionem, hoc deberent probare Pauperes) sed vel erectione novorum beneficiorum, aut contraria consuetudine, ut proximè dictum.

Nota quartò quost de jure communi de redditibus Ecclesiasticis sint verita testamenta non probare eos non subesse Dominio Clericorum adequato adaequatione etiam juris, ut patet in pupillis filijsfamilias, fidei commissarijs, qui sunt Domini pleni prohibiti testari.

Nota quintò si Beneficiatus facit aliquos fructus suos, nulla est ratio negandi de cæteris, non est paritas ab hærede, de quo sic objicitur, hæres tatem,

fatem, ergo adeundo hereditatem facit omnia sua, non enim legata facit sua. Disparitas enim est, quod constat de voluntate testatoris, ut legatum transeat ex

justitia ad legatarium uti & in fidecom-
misso, ut ex justitia jus totum migret in
tertium.

§. V.

*An fructus commendæ & pensiones Patrimonialibus adnu-
merandæ, & in quo sita sit congrua sustentatio.*

66. **C**ertum est primò Beneficiarios posse quovis modo de se licito disponere de Patrimonialibus, & quasi Patrimonialibus *ex numero 60. & 61.* Dubitatur primò an quasi Patrimonialibus accensendi sint fructus commendæ, quæ aliud non est, quam facta alicui commissio cum temporali emolumento: si fit cum spiritali administratione, dicitur spiritalis commendæ, ut fit, dum alicui committitur cura Ecclesiæ, non in titulum, sed commendatur illi, si verò fit ad ministerium temporale, aut alio titulo merè laico in stipendium, & præmium militiæ, uti fit in commendis militaribus, dicitur sæcularis, seu militaris.

Resp. Ad dubium negativè de fructibus commendæ spiritalis cum Lugo *Disput. 4. n. 33.* & communi quia commendator succedit Beneficiatis in horum munere, ergo etiam in eorundem oneribus, affirmativè verò de fructibus commendæ laicalis, quia in his commendis militaribus D. Jacobi Alcantaræ, &c. Fructus sunt pura stipendia pro servitijs temporalibus, ita Moya *in appendice ad questionem selectarum ad tract. 6. Disp. 6. q. 2. §. 6. n. 28.* post Soarez, & Palao, &c.

Dubitatur secundò de pensionibus, an inter quasi Patrimonialia reponendæ? est autem pensio jus percipiendi fructus ex alieno beneficio justa de causa ad tempus, vel in perpetuum. Est triplex, nempe purè Laicalis, seu data ob titulum merè sæcularem ut quæ militaribus equitibus, aut Principibus ab Ecclesia conferuntur ob merita ab ipsis, aut eorum majoribus exhibita, aut imposterum sperata, hoc titulo Reges Hispaniæ ex omnibus ferè beneficijs tertiam partem fructuum percipiunt, huc spectat portio ob munus temporale collata Cantoribus, Procuratoribus & Advocatis Ecclesiarum.

Secunda est Ecclesiastica, seu spiritalis propter munus seu Ministerium spiritalis obeundum, talis est assignata Coadjutori Episcopi aut Parochi tenis, aut pro alio munere spiritali.

Tertia est, quæ absque titulo Clericali datur Ecclesiasticis, ut fit in permutationibus, & renuntiationibus Beneficiorum, aut in Compositionibus, nempe dum lis componitur super orto in Beneficij dubio Sanch. *lib. 2. Consil. 6. 2. dub. 47.* Addens hanc etiam non dari pro ullo

Officio

Officio temporali per viam stipendij, sed litis componendæ ratione permutationis, vel resignationis, &c.

Ad dubium *Resp.* Negativè universaliter Navar. apud citatum Sanch. quia res transeunt cum suis oneribus. Affir-
mat universaliter Lugo n. 32. post Vasq. quia Trident. *Sess. 25. c. 1. de Reform.* Extendit obligationem expendendi superflua ad omnes Beneficiarios nulla factâ mentione Pensionariorum: hujus ea ratio videtur esse, quod Pontifex impendendo pensionem Beneficio eam portionem fructuum piè expendat etiam dum datur sæcularibus ob merita erga Ecclesiam, aut pauperi Clerico ut sustentetur, aut in Beneficiorum permutationibus ob bonum pacis: Hæc opinio est tura.

Resp. Laicalem pensionem esse bonum quasi Patrimoniale, quia est merces laborum, ac remuneratio; Ecclesiasticam verò tertij generis probabilius habere annexum onus, quale annexum est redditibus Beneficiorum, quia cum ex his extrahatur, trahit secum eandem obligationem: per hoc enim quod extractio sit pia, non sequitur cessare obligationem superfluum piè expendendi, ut patet in Generali Ecclesiæ applicatione, in beneficiorum partitione, quæ etsi fuerit pia, non tamen portio fructuum jisdem assignata est profanata, seu non cessavit obligatio superfluum piè expendendi.

Limita Responsum, ut non procedat in casu, quo pensio est Eleemosyna, ut dum pauperi Clerico assignatur.

67. Certum est secundò posse Beneficiarios liberè disponere sive in vivis, sive in mortis causa de congregatis ex congrua pro sustentatione vitæ portione par-

cuis vivendo per n. 61. Hæc doctrina est vera etiam in Beneficiarijs, Episcopis Regularibus, hi enim non minus quam sæculares inter vivos in quæcunque opera, & qualitercunque expendere possunt id, quod parcius, quam juste possent vivendo coacervarunt, ita Sanch. *lib. 6. moral. c. 6. n. 14.* Etsi enim Beneficarij Episcopo inferiores non sint Domini etiam congruæ sustentationis, justa tamen est præsumptio de Ecclesiæ consensu, siquidem id totum in usus proprios expendi poterat.

Porro congrua sustentatio extendit se non tantum ad sufficientiam personæ, sed etiam ejus familiæ, ac pro moderatis convivij, donationibus, ac remunerationibus secundum rationem status; pro conciliandis animis, ac custodienda benevolentia; pro parentibus, & consanguineis, ut possint vivere honestè absque dedecore Beneficarij. Unde Episcopus habens propinquum notæ inferioris, cum hic ratione conjunctionis elevetur ad statum altiore, potest ei dare necessaria ad decenter vivendum intra eum statum (nempe aliqualem altiore, secus tantum, quantum ex Patrimonialibus Sanch. *lib. 2. Consil. c. 2. dub. 38.*) hoc enim non est ditare consanguineos, quod cit. Trident. prohibet, sed occurrere indigentia secundum illum statum; quæ ratio etiam probat posse illis stabiliri moderata media non solum pro eorum vita sed etiam pro successoribus in perpetuum, hæc enim dispensatio est usus pius, Moya in *Appendice ad quæstiones select. ad tract. 6. Dispnt. 6. q. 2. §. 4 n. 17.* post Sotum Sanch. addit n. 18. ex Navar. Molin. Sanch. quod Clericus humili loco natus ad magnam postea dignitatem evehctus possit ex fructibus Eccle-

Ecclesiasticis suos consanguineos iuvare, ut instar civium honestorum vivere possint.

Si Beneficiatus est litteratus aut nobilis potest plus insumere etiam habens Patrimonialia, dummodo ejus scientia, aut nobilitas sit Ecclesie utilis, quia sic meretur majus stipendium quod habere latitudinem diximus n. 61. Ita Anic. hic D. 14. n. 63. Lugo n. 53. & a 60. Rectè præmittens n. 54. congruam sustentationem non esse æqualem quoad omnes Beneficiatos, sed pro diversitate qualitatis, loci, temporisque diversam esse, unde Episcopus potest plus insumere quam Decanus capituli, hic plus quam Canonicus, plus Canonicus principalis Ecclesie quam Parochus, communiter tamen advertunt D. D. Quod nobilitas nequeat honestare, ut si habeat patrimonium usurpet tantum ex fructibus, quantum est necessarium ad splendorem statûs, sed aliquanto plus potest insumere ex redditibus: Carens autem Patrimonio potest inquit Haunold. *Tract. 4. a n. 93.* Ex redditibus accipere, quantum requirit statûs conditio: quia dare expensas pro qualitate statûs indigentis est opus pium, proinde juxta mentem Ecclesie. Ex hoc fundamento dispensatur in pluralitate Beneficiorum incompatibilium, quæ ratio cum cesset, dum adest Patrimonio sufficiens, idcirco indecens foret splendorem tueri bonis Deo consecratis, bene autem limitat Lugo n. 61. quod etiam destitutus Patrimonio nobilis e, g. Princeps nequeat more secularium se suosque alere, sed intra terminos decentiæ statûs.

Litteratura, propter quam Canones, & jura plus concedunt pro honesta susten-

tatione, denotat non mediocrem, sed solitam, & insignem doctrinam, & talis æquiparatur sublimibus, & nobilibus ita Rassenstuell *de pecul. Clericor. n. 79.* Unicus talis signatos instruendo, dubijs consulendo, jura Ecclesie defendendo, damna præcavendo, plus Ecclesie prodest, quàm plures alij non solidè docti.

Dictum est n. 61. versu *difficultas est &c.* Beneficiarios esse dominos congruæ sustentationis, & quidem etsi habeant patrimonialia, ex quibus valeant alimentari per dicta ibi versu. *Dictis quod habentes &c.*

Unde sic ait Less. *Lib. 2 c. 4. n. 38.* Sequitur si de patrimonialibus vivant, aut expendant, possunt tantundem accipere in compensationem ex fructibus Beneficij, & de eo tanquam de patrimonialibus disponere. Idem dic si patrimonialia durante beneficio converterint in pia opera, non enim est obligatio Patrimonialia piè expendendi, proinde piè expensa ex fructibus Beneficij possunt compensari, nisi fortè intenderint non uti compensatione, quod non est præsumendum, nisi expresse voluerint sibi adimere libertatem compensandi, ita Less.

Contra hanc limitationem arguit Lugo *de justit. D. 4. a. n. 15.* Et ex illo Moya in appendic. Ad select. *Quæstiones ad tract. 6. Disput 6. q. 2. §. 6. n. 30.* Quod propositum non compensandi, seu intentio expendendi in pios usus fructus etiam congruæ sustentationi correspondentes nullam de novo inducat obligationem ultra illam, quæ obligat ad dispensandum in pios usus id, quod congruæ sustentationi congruit, quia nec habet vim voti, nec juramenti, ergo etsi proposuerit

K

Bene-

Beneficiarius se non compensaturum, di de necessarijs ad congruam sustentationem. Opinioni huic etiam ego nec ademit sibi libertatem disponen- subscr. b.

§. VI.

De modo expendendi superfluos Beneficij redditus.

68. **C**ertum est spectato jure communi Beneficiatos non posse etiam in pias causas testari, aut mortis causa disponere, sed debere relinquere Ecclesie in talia bona succedenti *cap. ad hoc de testam. ibi. Clerici de mobilibus, qua per Ecclesiam sunt adepti, de jure testari non possunt*; à fortiori dic de immobilibus, ut declarat *cap. Relatum 12. eodem.* Ratio autem est, ut Beneficiati majore cum merito superflua in causas pias erogantes, dum vivunt, affectum à temporalibus abstrahant.

Spektare autem ad Ecclesiam ea, de quibus vivi non disposuerunt, habetur *ex cap. cum in Officijs eod. juncto cit. cap. relatum*, in quo etiam exprimitur, quod in ultima agritudine constituti; de talibus bonis tam pauperibus, locisque Religiosis, quam etiam suis inservientibus quidpiam elargiri possint, ibi: *Consuetudinis tamen non est improbanda, ut de his (bonis mobilibus per Ecclesiam acquisitis) pauperibus, & Religiosis locis, & jis, qui viventi servierant, sive consanguinei sint, sive alij, aliqua iuxta servicij meritum conferantur.*

Dixi spectato jure communi, quia Pontifex de talibus bonis facultatem potest concedere, ac sæpè concessit, sic Paulus Quintus 16. Aprilis Anni 1606. in *Constitutione: in Eminentibus omnibus curialibus intra 10. milliaria Romani districtus extra residenciam non decedentibus indulgit, ut de quibusvis proventibus Ecclesiasticis, cujusvis qualitatis, & quantitatis valeant liberè testari, hæredesque etiam consanguineos, & quasvis alias personas etiam extraneas instituire, & si ab intestato decedant, eadem bona liberè ad hæredes devolvantur.* Idipsum prius constituerat Julius Tertius Anno 1540. idibus May in *Constit. cupientes ut Alma Urbs nostra.* Ante utrumque Præfatum Pontificem idem jus indulgit Sixtus IV. *Constit. Etsi universis eadē Calendis Januarij 1474.* Tribus ergo diversis sæculis Pontifices diversi agnoverunt se posse in hoc dispensare.

Hinc juxta jus commune humanum ideoque solum (ut vult Amicus de just. *Disput. 14. n. 73.* Clerici invalidè testantur de superfluis redditibus, eorūque testamenta annullat Paulus III. Julius III. Pau-

Paulus IV. Gregorius XIII. statuentes, ut omnia Clericorum Spolia Chorum nomine veniunt omnia Clericorum bona ex redditibus ultra congruam sustentationem remanentia pertineant ad Cameram.

Verum cum sit juris merè humani invaliditas, opposita consuetudo valide testandi potuit induci; qualem jam esse præscriptam, & toleratam in Germania, & Hispania testatur Gervasius Brisfacens. *Tom. 3. cursus Theologici tract. 5. de justit. Disput. 51. q. 3. n. 92. Molin. de just. Disput. 147. Conclus. 9. Havnoldus tract. 6. n. 238. Less. lib. 2. c. 4. n. 50. & c. 19. dub. 4.* Absolute tradit ex hac consuetudine Episcopos, & Clericos de superfluis posse etiam testando disponere. Econtra putat Covarru. Hanc testandi Licentiam solis Episcopis esse necessariam; eam verò velut moribus receptam competere omnibus Clericis ita ut intestatis succedant parentes Fratres, cognati, quia inquit ubique ita servatur sciente Pontifice, & Ecclesia Principibus

Quare non irrationabiliter docet Molin *Disput. 142.* Episcoporum spolia in Lusitania spectare ad successores, in reliqua Hispania ad cameram; Reliquorum verò Beneficiatorum in Regno Castellæ, & in tota Gallia ad hæredes, non secus, ac Patrimonialia. In Regno Neapolitano Beneficiarij solent pacisci cum commissarijs spoliatorum de certo aliquo pretio.

In Provincijs Austria Principum esse dispensatum, ut tam Clerici quam Episcopi de bonis superfluis testari possint, & si ab intestato decedant, pars una cedat Ecclesiæ, altera successori. Tertia consanguineis habetur apud cit. Amicum

In styria utraq; ex privilegio Imperatorum Friderici, Maximiliani, Fer-

dinandi II & III, Carolique Archiducis, uti etiam in districtu Neostadiensi est praxis, ut redditus in tres partes dividantur; una cedit successori, secunda fabricæ Ecclesiæ, tertia defuncti consanguineis, & in horum defectu pauperibus. Hoc privilegium reservatur apud Reverendissimum Dominum Archidiaconum, & Parochum Græcensem cum ista clausula: Hæc testamenta condi posse pro salute animæ suæ; proinde non possunt vi hujus privilegij disponere de redditibus in usus profanos.

Dices privilegium sæculare contra Canones veterantes testamenta Clericorum est irritum. *Resp.* Id verum esse nisi accedat consensus saltem tacitus Papæ, qualis hic potest præsumi, cum hæc praxis sciatur, & impressa habeatur in Amico Authore notissimo. Responsio alia mihi occurrit.

Ex dictis de dominio clericorum Beneficiatorum sequitur primò, quod reddituum superfluatorum inter vivos in profana sit valida, etsi illicita secundum jus commune expositio, quia beneficiarij sunt Domini superfluatorum, nec datur jus invalidans illam & bene prohibens.

Sequitur secundo beneficiatos posse ex redditibus alere proles suas supposito enim delicto jure naturæ sunt alendæ, utpote spectantes ad familiam, unde possunt filias dotare, & quidem secundum conditionem status, proinde nobilis ac dives Sacerdos plus, quam pauper, & infirmitate sortis. *Filliucius tract. 43. c. 4. n. 36. Palao tom. 1. tract. 6. Disput. 2. punct. 5.* non tamen tantum, quantum ex bonis Patrimonialibus ijs in dotem dare possunt, ita citati Doctores, quibus adde Molin. *de justit. Disput. 146. versu de filia*

filia spuria, quia nec Pater conjugatus spuriae filiae dat dotem tantam, quantam legitimae; nec æquum est, filia aut spuria Clerici non est melioris conditionis; etsi Clerici sint Domini fructuum non tamen habent tantam libertatem in fructus, quantam sæculares in sua bona. Idem certum est posse morti vicinos inter vivos donare ad pias causas quantacumque

summam: exsequuntur enim suam obligationem Sanch. *cit. dub. 53.*

Sequitur tertio posse eosdem alere filium in studijs, aut alium suum consanguineum (etsi hujus Pater posset illum sustentare) proprijs destitutum ex redditibus, etsi patrimonialia habeant beneficiati, quia juvare ad studia censetur causa pia Laym. *Lib. 4. tract. 2. c. 3. n. 5.*

§. VII.

An Beneficiati totum superfluum debeant erogare in usus pios.

69. Certum est Beneficiatos spectato jure Communi non posse profanare omnes congruæ sustentationi superfluos redditus. Quæstio gravissima movetur, an Episcopus, aliusve Beneficiatus obligetur totum id, quod congruæ, decentique secundum conditionem status superfluit in usus pios, pauperesque in communi necessitate constitutos expendere, in Communi, inquam, quia in gravi necessitate totum superfluum esse erogandum facile consentiunt Doctores cum Petro Hurtado 2.2. de charitate *disput. 160. sect. 15. à §. 305.* Apud de cum Diana parte 5. tract. 8. Resol. 27.

Sorus *lib. 10. de justit. q. 4. art. 4. post. conclusi 2. dam §. quamvis* apud Math. de Moy. *in appendic. ad select. quest. ad tract. 6. Disput. 6. q. 2. §. 2.* & Lugo *de just. D. 4. n. 10.* existimat Episcopum satisfacturum suo debito, si erogat

quartam partem reddituum in pauperes, piosque usus e. g. Si redditus sint sexdecim millium aureorum, si medietas sufficit pro sustentatione, sequitur superflue octo millia florenorum, atque adeo si partem quartam nempe duo millia aureorum det pauperibus &c. Cum reliquis sex millibus poterit disponere ad libitum juxta hanc sententiam.

Ejusdem opinionis est Bannex 2. 2. q. 185. *dub. ultimo vers. Ex dictis omnibus:* Ubi censet nullum Hispaniæ Episcopum esse absolvendum, nisi saltem quartam partem reddituum in Communibus necessitatibus expendat: Sæpe autem plus superest congruæ sustentationi, quam quarta pars, ergo residuum non obligatur.

Consentit Hurtadus apud relatum Dian: Obligans ad partem superflui quartam, aut medietatem attestans se

nullum legisse, qui assignet minorem quantitatem, eos autem obligare ad majorem quantitatem, ut dent communibus pauperibus nullum urget argumentum, præter graves aliquos Theologos quorum opinionem autumat valde duram.

Egidius Trullench lib. 1. in Decal. c. 5. dub. 9. n. 2. putat esse probabile, quod etsi beneficium sit pingue, satisfaciat Episcopus, si elargiatur pauperibus quartam partem alij vero inferiores Beneficarij si quintam, aut sextam expendant. Resp. cum cit. &c. Lugo. ex S. Thom. quodlibet 6. Art. 12. ad 4. obligare in necessitatibus etiam communibus ad dispartendum totum superfluum in pauperes aut alios pios usus, subscribit Moya q. 2. §. 2. n. 12. Apud quem Dian. p. 7. tract. 11. Resol. 36. & p. 8. tr. 7. Resol. 12. & p. 10. tract. 11. resolut. 35. retractat quod cit. p. 5. tradiderat ex Hurt. Réque melius ponderatâ approbat, quod antea amplexus fuit p. 4. tract. 4. Resol. 414. Ex Jacob. Granada contr. 3. de cha-

rit. D. 3. Sect. 3. n. 22. Videlicet in pauperes, usúsque pios totum elargiendum esse

Ratio desumitur ex Trident. Sess. 25. c. 1. de reform. Quem textum Theologi intelligunt non solum de bonis Ecclesiæ sub pura administratione Beneficiorum constitutis, sed etiam de redditibus ex communi omnium sensu teste Lug. n. 12. & Haunold tract. 4. n. 81. Ratio autem est, quod omnes redditus sint res DEI, ut loquitur Trident. Estque unanimes consensus SS. Patrum, ergo saltem ex jure humano graviter obligante, consequenter ex obedientia debent expendi omnes in usus pios, non enim est ulla ratio, cur pars quarta præ reliquis, sicut si ex justitia Beneficiati tenerentur erogare (ut si supponantur non esse Domini reddituum) omnes superflui deberent erogari, uti omnes fateri debent.

Ob hæc rejicienda est opinio relata soti Banez ij, & Hurtadi.

§. VIII.

An Beneficiati mortaliter peccent profanando redditus superfluos, & plura alia quesita.

70. **C**onstat ex n. 69. Quod secundum jus commune omnes fructus, qui congruæ sustentationi superflui sunt, debeant dispensari in usus pios. An hæc obligatio sit sub mortali præcepta, hic esset resolvendum, sed cum præsens numerus foret nimis longus eum rejicio ad appendicis n. 401.

§. IX.

Quo jure fructus superflui sint expendendi in usus pios.

71. **C**onveniunt omnes Theologi, & Canonistæ; inculcant sancti Patres, & sacri Canones, Episcopos, cæterosque Beneficiatos graviter obligari ad redditus superfluos Beneficiales applicandos pijs usibus saltem ex obedientia *per n. 69. à versu Resp. ad quest.* Ibi dictis addo hic ipsum textum Tridentini *Sess. 25 c. 1. de ref.* Quo loco penitus Episcopis, cæterisque Beneficiatis *Omnino interdicit, ne redditibus Ecclesie consanguineos, familiaresque suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas quæ DEI sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, ijs ut pauperibus distribuant.* Consonat Canon. *Est probanda 16. dist. 86.* Hæc procedunt, si Beneficiati sint Domini reddituum siue non.

Quæstio non levis est an hæc obligatio fundetur in puro jure Ecclesiastico vel verò etiam in naturali.

Pro jure naturali stant apud & cum Raiffenstuell de *peculio Clericorum à n. 53.* Laym. *Lib. 4. tract. 2. c. 3. n. 2.* Pirhing de *testam. n. 42.* Molin. *Disput. 147. & conclus. 15.* Vasq. *In opuscul. de elemosyn. c. 4. n. 12.* Testans se nullum legisse, qui assereret ad id Clericos teneri jure tantùm humano, sed omnes hanc obligationem fundant in jure Divino & naturali. Dissentiunt tamen inter se, in quam virtute, & naturali

ratione hæc obligatio naturalis radicetur.

Radicari in virtute justitiæ docent quotquot negant Beneficiatos esse dominos reddituum superfluatorum, quos sequitur Raiffenstuell à n. 56. Qui fundamentum desumit ex rejectione reliquarum sententiarum, quod reduco ad formam sequentem.

Beneficiati gravissimè peccant erogando superflua in usus non pios, ut immediatè est præmissum ex n. 69. & 70. Sed hujus gravitatis ratio dari non potest, nisi dicendo id esse contra justitiam. Hoc probatur, si enim esset contra aliam virtutem, hæc esset charitas, & misericordia, ut volunt aliqui cum Fagnano *in c. si quis sanè n. 1. b. t.* Aut contra virtutem Religionis, ut contendit Lugo de *justit. Disput. 4. à n. 16.* Aut contra obedientiam secluso omni jure naturali, & divino atque adeo dicta peccati gravitas foret præcisè contra jus humanum Ecclesiasticum, sed nihil horum dici potest, ergo. Minor probatur; non charitas, & misericordia, nam ista non obligat sub mortali, nisi adsint pauperes extremè, aut graviter egentes secundùm certam Theologorum sententiam: Potest autem accidere, quòd in quibusdam locis nulliter sint extreme, aut graviter egentes, & tamen eo casu Beneficiati peccant mortaliter profanantes notabilem quantitatem reddituum,

Non

Non etiam virtus Religionis, quaeritur enim cur tale peccatum sit contra virtutem Religionis. Respondet Lugo, quia bona Ecclesiastica secundum Canones, & Trident. *Sunt res DEI*, sed contra urgetur, cur sint & vocentur *res DEI*. Respondet, quia fideles ea dederunt hoc fine, ut impendantur ad cultum divinum, & causas pias. Contra est, quod hinc rectè sequatur Beneficiatos ex justitia obligari ad sic expendendum. Beneficiati enim acceptarunt sub conditione, ac intentione seu fini intento à fundatoribus, hi autem habuerunt pro conditione, & fine cultum Divinum, ac causas pias, ergo acceptarunt sub hac conditione, sed acceptans aliquid sub conditione tenetur hanc implere ex justitia ut patet in contractibus conditionatis.

Demum probatur obligationem expendendi in usus pios non posse oriri ex jure solo Ecclesiastico contra Less. *Lib. 2. de just. c. 4. n. 47.* Palao *tract. 6. Disput. 1. p. 6. n. 5.* Haunold. *tract. 4. n. 82.* Wiest. *de pecul. Clericor. à n. 37. &c.* Si enim esset hæc obligatio ex jure merè Ecclesiastico, tunc Pontifex posset hoc jus tollere dispensando, aut consuetudine contrariâ posset contra præfatum jus præscribi, quo posito omnes proventus Ecclesiastici expendi posset in convivia, ad ditandos consanguineos &c. Quod est absurdissimum, & contra intentionem fundatorum.

Resp. Cum postremis DD. Obligationem piè expendendi sub reatu mortalis oriri ex jure solo Ecclesiastico, quia obligatio naturalis, & divina non sufficienter probatur, siquidem ejus Anthores inter se discordant, ut vidimus: Deinde Doctores stantes pro obligatione ex justitia refu-

tati sunt à n. 62. Ubi ostensum est Beneficiatos esse dominos reddituum, si domini sunt, nulli faciunt injuriam, etsi vanè eos impendant.

Etiam radicem obligationis naturalis esse non posse virtutem charitatis, & misericordix benè probat Reiffenstuell in decursu sui argumenti proximè propositi.

Quod attinet ad rationem Cardinalis Lugo. Rectè observat cit. Wiest, n. 41. Quod proventus Beneficiales non sint in se res sacra, aut benedicta, uti calices, & vestes sacræ, sed merè temporales, ergo nulla est solida ratio, ob quam nequeat applicari ad causas profanas, sicut est ratio de rebus in se sacratis.

Concedimus fuisse mentem fidelium offerentium, ut oblata impendantur in cultum, huicque intentioni satisfactum est in ipsa Titulorum, seu beneficiorum institutione cum assignata cuius reddituum portio: assignatio hæc fuit ultima, inquit, Wiest. executio fidelium intentionis, sicut similis assignatur ex redditibus Ecclesiasticis portio pro varijs Ecclesiæ Officialibus ut cantore, adituo alijsque Laicis Ministris, quia obligentur ex ea residuum ad usus pios ordinare.

Etsi autem fuerit intentioni fidelium satisfactum per erectionem beneficiorum, &c. Nihilominus sacri Canones & Tridentinum obligavit graviter Beneficiatos, ut residuos Congruæ sustentationi fructus, pauperibus, alijsque pijs causis applicent.

72. Litem Superioris questionis sic componit Haunold. *n. 34.* ex stimans veram esse sententiam Lugo, quamdiu ex intentione Ecclesiæ hæc bona manent res DEI, & Christi patrimonium, quia tamen esse res pauperum Christi & DEI sit de-

nomi-

nominatio separabilis ab iisdem rebus, ut est manifestum etiam per adversarios concedentes defacto cessare esse sacratas DEO, ac profanari, dum dantur pauperibus cantoribus, presentibus in choro, &c. ergo etiam potest prescriptio aut consuetudo ab Ecclesia tolerata (si tamen expedit eam tolerari) inducere facultatem de iisdem testandi in usus profanos, proinde si alicubi est consuetum sic testari (de quo vide n. 68.) tacite videtur Ecclesia indicare, quod velit ut redditus hi permanent sacri usque ad mortem, exinde autem desinant esse res DEI.

Resp. Me assentiri Haunoldo videlicet per prescriptam consuetudinem rationabilem prescribi posse contra legem Ecclesiasticam non testandi (quam sententiam fuse confirmat *tr. 6. a n. 256.*) quia hæc est pure humana. Secundò, quod redditus ex sacris fieri valeant non sacri, seu profanari gravibus ex causis, ut bene probat; atqui ex iisdem causis etiam est dispensabile preceptum prohibens, ne in usus profanos expendantur, unde si alicubi fiant testamenta in usus sive profanos sive pios, videndum est, an sit legitima consuetudo, si ita, testamenta valent, si illegitima sunt nulla, utpote facta contra legem ea irritantem, de qua testandi consuetudine vide n. 68.

Si tamen Pontifex dispensaret ut testentur etiam in usus profanos, testamenta valerent, etsi dispensatio daretur sine sufficiente causa, quia legislator potest tollere legem suam valide, etsi illicite dispensando in ea sine causa, *Sanch. lib. 2. Consil. c. 2. dub. 40. n. 7.* Subdens fore sufficientem causam, ut possit testari quis etiam ad profana, si vir nobilis sit bene

meritus de Ecclesia. Deinde ut proxime est insinuatum fructus Beneficiales in se non sunt sacri, sed dicuntur sacri quatenus destinati sunt ad cultum divinum, & usum pium ex pia fidelium intentione, hæc autem denominatio utpote fructibus extrinseca est ab iisdem separabilis etiam secundum adversarios. Ex his

Probatur ulterius nostra opinio cum *Wiest n. 37.* si obligatio expendendi superflua in pias causas foret juris naturalis, aut divini, Ecclesia non posset dare facultatem ea instar Patrimonialium applicandi quibuscunque usibus de iisdem testandi, ac Beneficiatis intestatis succedendi, inferior enim nequit dispensare in lege Superioris, atqui Ecclesia potest ex justa causa dispensare sic applicandi fructus de iisdem testandi, ac ut Beneficiatis intestatis succedant, qui de jure aliis in Patrimonialibus succederent; defacto enim tribus diversis sæculis à Pontificibus hæc Licentia est concessa non solum Romæ, sed etiam ad decem milliaria per viciniam extra Urbem. Videlicet à Sixto IV. Julio III & Paulo V. per n. 68. Hanc testandi Licentiam ad usus profanos ex causa rationabili posse concedi à Pontificibus, concedit etiam *Molin. Disput. 147. Conclusionem 11.*

Eodem loco est relatum quod pluribus in locis vigeat consuetudo de superfluis valide testandi in pias causas, hanc consuetudinem posse legitime prescribere contra legem Ecclesiasticam verantem testamenta Clericis Beneficiatis etiam ad causas pias (jus enim naturale hoc non vetat, supposito quod sint Domini) recte probat *Haunold. de jure tract. 6. n. 254.* etsi enim notabiliter sit perfectius in vivos se spoliare rebus proprijs in utilitatem alio-

liorum, & ob majus DEI obsequium; finis enim Canonum irritantium testamenta Beneficiorum erat impedire occasionem Theaurizandi ex fine, ut post mortem habeant gloriosam sui memoriam in aliquo opere magnifico pio, quia tamen hic finis per se est valde laudabilis etsi minus perfectus, idcirco consuetudo testandi in opus pium potest esse rationalis, atque aded præscribere adversus præfatos canones. Consentit Molin. cit. *Disput. 147. Conclusione 6.* Censeo ulterius posse esse rationabilem consuetudinem etiam testandi ad causas profanas, ita cit. Haunoldus *num. 257.* Molin. cit. *Conclus. 7. Less. num. 46.* Ratio quia sunt Domini fructuum, ergo sicut in vivis validè dispensant eos etiam in profana, etsi illicitè, ita etiam validè poterunt dispensare per ultimam voluntatem, hujus enim irritatio cum sit juris merè humani contra eam præscribi potest.

Ex dicta *Conclusione 7.* infert Molin. *Conclus. 8.* ubi invaluit consuetudo validè testandi in usus etiam non pios,

si Beneficarij decedant intestati, in eorum bona etiam ex redditibus comparata succedere eorum hæredes ab intestato, nam non condens testamentum censetur tacitè relinquere illis sua, ergo sicut consuetudo validat eorum testamenta, ita eadem validat ultimam dispositionem intestati.

Dixit Molin. *validè quia Conclus. 11.* negat hanc consuetudinem esse licitam, eo quod consuetudo contra jus naturale prævalere non possit. Verùm cum Doctores nostræ sententiæ non agnoscunt ullum jus naturale prohibens fructus Beneficiales expendi in usus profanos, sed merè positivum humanum, rectè deducitur eam consuetudinem etiam licitè sic testandi induci posse, eamque defacto introductam in tota Gallia & Hispania scientibus & consentientibus summis Pontificibus, ita Haunold. cit. *juncto num. 261.* Ex his solutum manet Argumentum Patris Raiffenstuell propositum *num. 71.* ex quo pro Complemento præsentis materiæ sequentia subijcio.

§. X.

Quo Ordine in pias causas sint erogandi superflui redditus?

DE hoc videatur infra n. 407.

L

AR.